

1S1

AA1

D.El.Ed. Examination

NOVEMBER, 2021

Second Year (2016 Revised Syllabus)

INDIAN SOCIETY AND EDUCATION

(Marathi Medium)

Time : 3.00 to 5.00 Hrs.

Date : 16/11/2021

(4 Pages)

Max. Marks : 40

1. (अ) जोड्या जुळवा : 3

'अ' गट

'ब' गट

(1) भारतीय संस्कृती	(अ) सामाजिक परिवर्तक	1
(2) शिक्षक	(ब) उत्तम संस्काराचा पाया	1
(3) कुटुंब	(क) संधीची समानता	1
	(ड) विविधतेत एकता	

(ब) चूक की बरोबर ते लिहा : 3

(1) सामाजिकीकरणामुळे व्यक्ती एक जबाबदार नागरिक बनतो.	1
(2) भारतातील संसद ही एकगृही आहे.	1
(3) मानवी हक्क किंवा मानवी अधिकार हे मानवाचे मूलभूत हक्क आहेत.	1

AA1

1 of 4

P.T.O.

(क) विसंगत घटक ओळखा :

2

(1) माहिती अधिकार, शिक्षण हक्क अधिनियम, मानवी हक्क, बालसंगोपन
आयोग. 1

(2) कुटुंब, शाळा, समाज, क्षमता. 1

2 खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 60 ते 80 शब्दांत लिहा : 8

(1) भारतीय समाजरचनेची वैशिष्टे लिहा. (कोणतीही चार) 2

किंवा

जागतिकीकरणाचे परिणाम विशद करा. (कोणतीही चार)

(2) मानवी हक्क आयोगाची रचना लिहा. 2

(3) महाराष्ट्र शासनाच्या बालकासंबंधी योजनांचा बालकाच्या विकासासाठी कसा उपयोग
कराल ? 2

किंवा

तुमच्या मते शिक्षण हक्क अधिनियम (RTE) नुसार पालकांच्या जबाबदाऱ्या कोणत्या
ते लिहा.

(4) सामाजिक विकासात समावेशित असणारे घटक लिहा. 2

किंवा

बालकाच्या पालनपोषण पद्धती लिहा.

3. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 120 ते 180 शब्दांत लिहा : 12

(1) समाज विकासामधील शिक्षकाची भूमिका स्पष्ट करा. 3

(2) मानवी हक्क आयोगाची कार्ये व अधिकार विशद करा. 3

किंवा

NCPCR ची अभ्यासक्षेत्रे स्पष्ट करा.

(3) शिक्षक म्हणून दुर्लक्षित घटकांच्या शिक्षणासाठी तुम्ही कोणते प्रयत्न कराल ? 3

(4) जागतिकीकरणामुळे शिक्षण प्रक्रियेत झालेला बदल तुमच्या शब्दात लिहा. 3

किंवा

तुमच्या मते शिक्षणाद्वारे कोणती कार्ये पार पाडली जातात ?

4. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 200 ते 250 शब्दांत लिहा : 12

(1) सामाजिकीकरणातील सामाजिक, आर्थिक आणि सांस्कृतिक भिन्नतेबाबत तुमचे मत लिहा. 4

(2) 'हक्क आणि कर्तव्ये एकाच नाण्याच्या दोन बाजू आहेत.' यावर आपले मत स्पष्ट करा. 4

किंवा

'भारताचे संविधान हे सामाजिक न्याय व समानतेसाठी कटिबद्ध आहे.' यावर आपले मत लिहा.

(3) शिक्षणातून उच्च-नीच हा स्तर दूर करण्यासाठी शिक्षक म्हणून तुम्ही कोणते प्रयत्न कराल ?

4

किंवा

मुले-मुली यातील विषमता दूर करण्यासाठी शिक्षक या नात्याने तुम्ही पालकांना कसे मार्गदर्शन कराल ?